

ТАҚРИЗ

ба автореферати диссертатсияи илмӣ Абдуллоева Гулноза Абдучаборовна дар мавзӯи «Таҳлили иқтисодӣ-оморӣ рушди сохтмони манзил дар Ҷумҳурии Тоҷикистон» пешниҳодшуда барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои иқтисодӣ аз рӯи ихтисоси 08.00.08.01 –
Омор

Таҳқиқоти илмӣ пешниҳодшудаи Абдуллоева Гулноза Абдучаборовна ба масъалаи муҳими рушди устувори сохтмони манзил дар Ҷумҳурии Тоҷикистон бахшида шуда, аз рӯи мухтаво, сохтор ва мазмун ҷавобгӯи талаботи муҳаққиқии муосир мебошад. Ин таҳқиқот дар фазои муҳаққиқии Тоҷикистон яке аз аввалин кӯшишҳост, ки масъалаи муттасил ва мураккаби бозори манзилро аз дидгоҳи иқтисодӣ-оморӣ дар сатҳи баланди таҳлилӣ баррасӣ менамояд. Муаллиф дар чараёни таҳқиқ бо истифода аз захираҳои оморӣ ва методологияи инноватсионӣ таҳлили иқтисодӣ равандҳои рушди сохтмони манзилро дар миқёси миллӣ ва минтақавӣ ҳамаҷониба мавриди омӯзиш қарор додааст.

Хусусияти намоёни таҳқиқоти илмӣ унвочу дар он аст, ки дар заминаи таҳлили илмӣ амиқ на танҳо равандҳои воқеии сохтмони манзилро инъикос намудааст, балки омилҳои муайянкунандаи ин равандро, ки ба сатҳи некуаҳволии аҳоли таъсир мерасонанд, муайян ва арзёбӣ намудааст (с. 14). Аз ҷумла, таваҷҷуҳи махсус ба омилҳои иҷтимоӣ-иқтисодӣ, аз қабili сатҳи даромади аҳоли, афзоиши аҳоли, вазъи инфрасохторӣ ва сиёсатҳои сармоягузорӣ зохир гардидааст. Муаллиф бо маҳорати баланди таҳқиқотӣ тавонистааст робитаҳои сабабию натиҷавӣ байни нишондиҳандаҳои рушди сохтмон ва сатҳи зиндагии аҳолиро бо истифодаи моделҳои оморӣ ва иқтисодӣ асоснок созад.

Дар автореферат сатҳи баланди асосноккунии илмӣ ва мукаммалии усулҳои татбиқшуда дар чараёни таҳқиқот аз ҷиҳати методологӣ ба таври возеҳ зикр гардидааст. Тадқиқоти илмӣ бо истифодаи маҷмуи фарогири усулҳои анъанавӣ ва замонавӣ таҳлили оморӣ анҷом дода шудааст, ки нишондиҳандаи муносибати ҳамаҷониба ва амиқ ба масъалаи мавриди омӯзиш мебошад. Аз ҷумла, дар қори илмӣ чунин методҳои муҳими таҳлили микдорӣ, аз қабili таҳлили коррелятсионӣ (с. 29), ки дараҷа ва самти вобастагии байни нишондиҳандаҳои иҷтимоию иқтисодиро муайян мекунад; таҳлили регрессионӣ барои сохтани моделҳои пешгӯишаванда ва ошкор намудани таъсири омилҳои

алохида ба тағйирёбандаҳои натиҷавӣ истифода мешавад; таҳлили дисперсионӣ, ки барои арзёбии аҳамияти фарқиятҳо байни гурӯҳҳои мушоҳидаҳо ва омилҳо хизмат мекунад ва ҳамчунин моделсозии бисёрварианта, ки имкони дар як вақт ба ҳисоб гирифтани чандин тағйирёбандаро фароҳам меорад ва барои сохтани моделҳои мураккаби омории мусоидат мекунад, ба кор бурда шудаанд.

Истифодабарии ҳамзамон ва муттаҳидан чунин усулҳои таҳлил ба муаллиф имкон дод, ки равандро ва ҳислатҳои рушди омории-иқтисодии соҳаи сохтмони манзилро бо умқи зарурӣ ва таҳлили таҳлилгарона омӯзад. Таҷҳиз намудани моделҳои мураккаби робитаҳои байни нишондиҳандаҳои макроиқтисодӣ ва ҳаҷмҳои сохтмони манзил дар буриши минтақавӣ яке аз ҷанбаҳои муҳими ин таҳқиқотро ташкил медиҳад. Ин гуна равиш на танҳо эътимоднокии хулосаҳо ва тавсияҳои пешниҳодшударо зиёд менамояд, балки имкониятҳои васеи татбиқи амалӣ дар самти банақшагирӣ ва дурнамоисозии рушди соҳаро фароҳам меорад. Татбиқи таҳлили динамикӣ ва ояндабинии нишондиҳандаҳои асосии соҳаи сохтмон имконият додааст, ки тамоюлҳои рушд ва ҳатарҳои эҳтимоли муайян карда шаванд. Муаллиф, бо истифода аз имкониятҳои моделсозии иқтисодӣ-омории тавонистааст, ҷанбаҳои миқдорӣ ва сифатии рушди сохтмони манзилро дар ҳамбастагӣ бо дигар соҳаҳои иқтисоди миллӣ арзёбӣ кунад (с. 25).

Аз таҳлили автореферат хулосабарорӣ кардан мумкин аст, ки муаллиф дар натиҷаи таҳқиқ алоқамандии қавии рушди бозори манзил (с. 26) бо муҳитҳои иҷтимоӣ ва иқтисодӣ бо далелҳои муътамади омории тасдиқ шудааст. Таҳлили хусусиятҳои дифференциатсияи минтақавии сохтмони манзил, ки дар заминаи фарқиятҳои демографӣ, сатҳи некуаҳволӣ ва омилҳои инфрасохторӣ анҷом ёфтааст, дорои аҳамияти амалӣ ва сиёсӣ мебошад. Ин ҷанбаҳо метавонанд ҳамчун асос барои таҳияи сиёсати давлатӣ дар самти танзими бозори манзил истифода гарданд.

Бо вучуди муваффақиятҳои назаррас дар таҳқиқот баъзе камбудҳои зерин ба мушоҳида мерасанд:

1. Мисолҳои мушаххас барои тасдиқи амалӣ будани тавсияҳо дар шароити воқеии иқтисоди Тоҷикистон на ҳамеша оварда шудаанд, ки имконияти татбиқи онҳоро дар амал маҳдуд месозад.

2. Арзёбии имкониятҳои рақамисозии баҳши сохтмони манзил, ки яке аз равандроҳои калидии муосири ислохоти инфрасохторист, камтар инъикос ёфтааст ва метавонад он дар таҳқиқоти минбаъда амиқтар баррасӣ шавад.

Ин норасой хислати техникӣ дошта, ба сатҳи илмӣ таҳқиқот таъсири ҷиддӣ намерасонанд.

Дар маҷмуъ, натиҷаҳои илмӣ бадастомада ба талаботи Низомномаи Комиссияи Олии аттестатсионӣ ҷавобгӯ буда, муаллиф масъалаи муҳими ҷамъиятӣ ва иқтисодиро дар заминаи асосноки методологӣ ва тахассусии баланд ҳаллу ҷалб намудааст. Автореферат дорои арзиши баланди илмӣ ва амалӣ буда, натиҷаҳои он метавонанд барои идоракунии давлатии бахши сохтмон, тарҳрезии стратегияҳои иҷтимоӣ ва таълими донишҷӯёни риштаҳои иқтисодӣ ва оморӣ самаранок истифода шаванд.

Дар асоси таҳлили муфассали мазмун ва арзиши илмӣ қор ҷунин ҳулоса бароварда мешавад, ки диссертатсияи Абдуллоева Гулноза Абдучаборова арзанда ва сазовори додани дараҷаи илмӣ номзади илмҳои иқтисодӣ аз рӯи ихтисоси 08.00.08.01 – Омор мебошад.

Такриздиханда:

номзади илмҳои иқтисодӣ, дотсент,
мудирӣ кафедраи таҳлили иқтисодӣ ва
омори Донишгоҳи аграрии
Тоҷикистон ба номи Ш.Шохтемур

Набиев И.И.

Имзои Набиев И.И.-ро тасдиқ мекунам:

Сардори шӯъбаи таъминоти ҳуқуқӣ
ва кадрҳои Донишгоҳи аграрии
Тоҷикистон ба номи Ш. Шохтемур

“08” 08 2025

Қурбонзода А.Х.

Суроға: 734003, ш. Душанбе, хиёбони Рӯдакӣ, 146.
Тел: (+992 37) 224 72 07, E-mail: rectortau31@mail. Ru